

kovi neomejenosti, o brezovirnem tekmo-
vanju, zametajo ravno skupno pomoč. Po-
samnik v boju z drugimi — to je po libe-
ralnem sestavu vredno človeškega ponosa.

Vendar pa vedno poudarjajo potrebo
društev in medsebojne zveze. S tem ome-
jujejo tekmovalstvo in svobodo. Liberalna
stranka bi morala prepovedati zadruga, če
bi bila dosledna. Narava je pa pač tudi pri
njih močnejša, nego nespametna teorija. Kar
je resničnega v teh načelih, je torej staro
in se opira na krščansko resnico, da so si
ljudje dolžni v ljubezni pomagati med seboj.

Resnico nam podaja liberalstvo v naj-
slabši obliki. Vse naravne, po notranji sili
združene organizme razdružuje: družino,
ker daje vsakemu svobodo ženiti se in zopet
razdreti zakon; občino, ker daje svobodo
naseljevanja; ravno tako tudi narod in
državo. Če je razbila, trgovske zveze
je uničila. In sedaj hoče zopet združiti ljudi
v mehaniških skupinah, v raznih društvih in
zadrugah. Te zadruga imajo svojo moč samo
v zvezi z drugimi družabnimi organizmi, od
katerih dobivajo svojo нравno silo.

Zadruga, ki jih priporoča li-
beralna stranka, ne morejo do-
seči, kar obetajo. Posojilnice morejo
koristiti le samostojnim obrtnikom, ne pa
delavcem. A tudi malim obrtnikom ne morejo
dati toliko moči, da bi mogli tekmovali z
velikim kapitalom. Ravno tako morejo skla-
dišča surovega blaga le za nekaj časa ko-
ristiti rokodelcem, delavcem pa toliko, ko-

likor kot konsumentje dobivajo cenejše blago.
Rokodelci vsled njih nekaj lože tekmujejo
z velikim kapitalom, kar se tiče kupovanja
potrebnih snovij za svoje delo; a tekmovalstvo
s stroji jim še vedno ostaja.

„Splošno korist donajajo tako zvana
konsumna društva, katerih se more
udeleževati tudi delavec. Živila dobavljajo v
večji množini, prihranjajo pri nakupu, dobi-
vajo boljše blago, kot se po krajcarjih ku-
puje pri kramarjih, in morejo torej svojim
udom prepuščati tudi cenejša in boljša ži-
vila, kar je gotovo dobro.“ Toda uboštvo
delavskega stanu se ž njimi nekaj olajša,
nikakor pa ne odstrani. Če se razširijo kon-
sumna društva, pade tudi delavska plača.
Marsikak mali obrtnik se uniči in število de-
lavcev se pomnoži.¹⁾

S tem je dokazano, da liberalna stranka
s svojimi nasveti ne samo nič ne koristi
delavskemu stanu, marveč mu ogromno škodi.
Vsa vera, vsa modrost, vsa ljubezen obstaja
pri nji v seštevanju, odštevanju, množenju
in deljenju v atome razdeljenega človeštva.
To je greh proti človeški naravi in proti
božjemu redu. (Dalje.)

¹⁾ Ketteler sklepa tu po Lassalleovem „železnem
zakonu“. Za naš čas moramo pomniti, da je zakono-
davstvo že v mnogih ozirih omejilo svobodno tekmo-
vanje in obrtno svobodo. Zakoni delavskega varstva
in zavarovanja se ustanavljajo in izpolnjujejo v vseh
državah. Samo tedaj, če veljajo samo čisto liberalni
zakoni — in o tem govori Ketteler — je resnično
njegovo dokazovanje.

V zadnjih hipih.

Ko smrtna že solza sili v okó,
bolniku na mehko ležišče
nevidnega angela pošlje nebó,
da v zadnjih ga hipih obiše.

Tedaj oživi mu v telesu duh,
privró mu čez ustnice blede
družini v slovo in pazni posluš
preroške slovesne besede.

Jaz tudi bom ležal nékdaj bolan
in stráhoma čakal pogreba,
a čakal še prej globoko željan
preroškega angela z neba.

In kadar se zgrne nad mano krilat
in vela poljubi mi lica,
o, da bi privrela iz prsij takrat
o tebi, moj dom, govorica!

Da pesmij najlepših začuješ jek,
da stareš sovražnikov silo,
da skoro zasije ti zlati vek
nad zabljeno mojo gomilo!

Anton Medved.